

**УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ**

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра фінансів, обліку і аудиту

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до самостійної роботи

з дисципліни

***«МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ ТА
ВАЛЮТНО-КРЕДИТНІ РОЗРАХУНКИ»***

Харків – 2025

Методичні вказівки розглянуто і рекомендовано до друку на засіданні кафедри фінансів, обліку і аудиту 14 січня 2025 року, протокол № 6.

Рекомендовано для здобувачів вищої освіти другого рівня (магістр) спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» усіх форм навчання.

Укладачі:

доценти О. А. Єрмоленко,

Н. М. Лисьонкова

Рецензент

доц. Д. І. Бойко

ЗМІСТ

Вступ.....	4
Програма курсу «Міжнародні фінанси та валютно-кредитні розрахунки».....	7
Методичні вказівки до організації самостійної підготовки здобувачів.	8
Перелік питань теоретичного характеру для самостійного опрацювання здобувачами.....	57
Список літератури.....	58

ВСТУП

Дисципліна «Міжнародні фінанси та валютно-кредитні розрахунки» має на меті надати здобувачам вищої освіти глибокі знання та практичні навички у сфері міжнародних фінансів та валютних операцій.

Вона охоплює такі ключові аспекти:

1 Основи міжнародних фінансів. Вивчення глобальних фінансових ринків, інструментів та механізмів, що використовуються у міжнародних фінансових операціях.

2 Валютні операції. Розгляд процесів обміну валют, валютних курсів, а також факторів, що впливають на їхнє коливання.

3 Міжнародні кредитні розрахунки. Аналіз методів та інструментів, що використовуються для здійснення міжнародних розрахунків, включаючи акредитиви, інкасо та банківські перекази.

4 Фінансові ризики. Оцінка та управління ризиками, пов'язаними з міжнародними фінансовими операціями, такими як валютний ризик, кредитний ризик та ризик ліквідності.

5 Регулювання та контроль. Вивчення міжнародних стандартів та регуляторних вимог, що застосовуються до фінансових операцій на глобальному рівні.

Дисципліна спрямована на формування у здобувачів здатності аналізувати та приймати обґрунтовані рішення у сфері міжнародних фінансів, а також ефективно управляти фінансовими ресурсами в умовах глобалізації.

Курс має на меті сформувати та розвинути такі компетентності здобувачів вищої освіти:

Заплановані загальні компетентності (ЗК)

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.

ЗК5. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Спеціальні компетентності (СК)

СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку міжнародних фінансів та валютно-кредитних розрахунків у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері міжнародних фінансів та валютно-кредитних розрахунків.

СК5. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та підвищувати професійну кваліфікацію.

СК7. Здатність до пошуку, використання та інтерпретації інформації, необхідної для вирішення професійних і наукових завдань у сфері міжнародних фінансів та валютно-кредитних розрахунків.

СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи у сфері міжнародних фінансів та валютно-кредитних розрахунків.

Результати навчання (ПР)

ПР01. Використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансової науки у сфері міжнародних фінансів у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.

ПР02. Знати на рівні новітніх досягнень основні концепції і методології наукового пізнання у сфері міжнародних фінансів та валютно-кредитних розрахунків.

ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань у сфері міжнародних фінансів та валютно-кредитних розрахунків.

ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку та управляти ними.

ПР09. Застосовувати управлінські навички в питаннях валютно-кредитних розрахунків.

Самостійна робота здобувачів відіграє ключову роль у вивченні дисципліни «Міжнародні фінанси та валютно-кредитні розрахунки». Вона сприяє глибшому розумінню матеріалу, розвитку аналітичних навичок і здатності приймати обґрунтовані рішення.

Самостійна робота дає змогу опанувати такі важливі аспекти:

1 Поглиблення знань. Самостійне вивчення додаткових джерел інформації дає змогу здобувачам краще зрозуміти складні концепції та теорії, що розглядаються на лекціях.

2 Розвиток аналітичних навичок. Виконання практичних завдань та аналіз реальних кейсів допомагає здобувачам застосовувати теоретичні знання на практиці, що є важливим для майбутньої професійної діяльності.

3 Формування самостійності. Самостійна робота сприяє розвитку навичок самостійного планування та організації навчального процесу, що є важливим для успішного навчання та кар'єрного зростання.

4 Підготовка до іспитів. Регулярне виконання самостійних завдань допомагає здобувачам систематизувати знання та підготуватися до підсумкових іспитів.

5 Розвиток критичного мислення. Аналіз різних підходів і точок зору сприяє розвитку критичного мислення та здатності оцінювати інформацію з різних джерел.

Отже, самостійна робота є невід'ємною частиною навчального процесу, що сприяє формуванню всебічно розвинених фахівців у сфері міжнародних фінансів і валютно-кредитних розрахунків.

ПРОГРАМА КУРСУ «МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ ТА ВАЛЮТНО-КРЕДИТНІ РОЗРАХУНКИ»

Тема 1. СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ НАУЦІ

Передумови виникнення та еволюція міжнародних фінансових відносин. Економічна сутність міжнародних фінансів. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації.

Тема 2. СВІТОВА ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТА ЕТАПИ ЇЇ ЕВОЛЮЦІЇ

Світова валютна система, її елементи та етапи розвитку. Регіональні валютно-фінансові угруповання.

Тема 3. СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК ТА ЙОГО СТРУКТУРА

Фінансові ресурси світового господарства та механізм їхнього перерозподілу. Міжнародні фінансові активи та їхні властивості. Сутність та структура міжнародного фінансового ринку. Міжнародні валютно-фінансові потоки. Модель фінансового ринку. Офшорні банківські центри.

Тема 4. ЗАБОРГОВАНІСТЬ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ

Сутність, структура, наслідки існування зовнішнього боргу. Основні показники вимірювання зовнішнього боргу. Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації у сфері управління зовнішнім боргом.

Тема 5. МІЖНАРОДНЕ ОПОДАТКУВАННЯ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

Сутність та еволюція податкових систем світу. Міжнародні податкові відносини й уникнення подвійного оподаткування. Специфіка податкових систем країн світу.

Тема 6. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

Сутність та форми міжнародних розрахунків. Платіжний баланс, його призначення та структура.

Тема 7. МІЖНАРОДНА БАНКІВСЬКА СПРАВА

Розвиток міжнародної банківської діяльності. Сучасні тенденції в міжнародній банківській справі. Банківська система України на тлі міжнародних тенденцій.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ ЗДОБУВАЧІВ ДО МОДУЛЬНОГО ТЕСТУВАННЯ ЗА ТЕМАМИ

Тема 1. СИСТЕМА МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ В СУЧАСНІЙ ЕКОНОМІЧНІЙ НАУЦІ

- 1 Предмет вивчення науки про міжнародні фінанси.
- 2 Система міжнародних фінансів та її функції.
- 3 Суб'єкти міжнародних фінансів.
- 4 Міжнародні фінанси в сучасному світовому господарстві.
- 5 Міжнародна фінансова політика.

Література: [4; 5; 8; 14; 19; 26].

Тести для перевірки знань

1 Абсолютним фактором становлення і розвитку міжнародних фінансів є:

- 1) виникнення світових ринків, особливо товарних;
- 2) міжнародний поділ праці;
- 3) інтернаціоналізація і глобалізація економічних зв'язків;
- 4) посилення конвергенції.

2 Глобалізація – це:

1) угруповання країн на основі валютно-економічного домінування держав, що очолюють цей блок, шляхом прикріплення їхньої валюти до валют країн-учасниць блоку;

2) вищий етап інтернаціоналізації всіх факторів виробництва, коли система міжнародних економічних відносин охоплює всі національні економіки, зміцнюючи економічну цілісність світу;

3) зростання масштабів технологічного переозброєння фінансових ринків на основі інтернет-технологій, які стирають національні кордони;

4) зміни в ідеології діяльності міжнародних фінансових організацій.

3 До головних функцій міжнародних фінансів зараховують:

- 1) розподільчу, контролюючу;
- 2) регулюючу, стабілізуючу;
- 3) стабілізуючу, контрольну;
- 4) розподільчу, регулюючу.

4 Міжнародна мережа офіційних центрів, де відбувається купівля-продаж іноземних валют – це:

- 1) міжнародний валютний ринок;
- 2) міжнародний ринок боргових зобов'язань;

- 3) міжнародний ринок прав власності;
- 4) міжнародний ринок похідних фінансових інструментів.

5 Міжнародні фінанси – це:

1) переміщення капіталу між країнами у пошуку більш вигідної сфери застосування;

2) сукупність економічних відносин, пов'язаних з міжнародним рухом фінансових ресурсів, тобто зі створенням і використанням коштів, необхідних для здійснення зовнішньо-економічної діяльності державами, фірмами, іншими юридичними та фізичними особами;

3) форма організації міжнародних грошових відносин; сукупність правил та механізмів, що забезпечують співвідношення між валютами;

4) договірно-правова форма організації валютних відносин між групою країн.

6 Міжнародні фінанси як економічна категорія – це:

1) економічна сукупність часу і невизначеності щодо рішень, які стосуються різних країн, з урахуванням того, що кожна суверенна держава має власну валюту, свої закони бізнесу, банківські традиції та політичну систему;

2) фонди фінансових ресурсів, які утворилися на основі розвитку міжнародних економічних відносин і використовуються для забезпечення безперервності й рентабельності суспільного відтворення на світовому рівні та задоволення спільних потреб, які мають міжнародне значення;

3) сукупність банків, валютних та фондових бірж, міжнародних фінансових інституцій, регіональних фінансово-кредитних установ, міжнародних і регіональних економічних організацій та об'єднань, через які здійснюється рух світових фінансових потоків;

4) сукупність економічних відносин, що виникають у процесі формування та використання централізованих і децентралізованих грошових фондів.

7 Назвіть види фінансових операцій:

- 1) інвестиційні операції, встановлення курсу валют;
- 2) інвестиційні операції, операції з переказу грошей, регулювання курсу валют;
- 3) участь у торгах на товарній біржі, операції з переказу грошей, інвестиційні операції, встановлення курсу валют;
- 4) інвестиційні операції, операції з переказу грошей, операції з капіталом, спекулятивні операції.

8 Назвіть найбільший фінансовий центр світу:

- 1) Сінгапур;
- 2) Лондон;
- 3) Цюрих;
- 4) Нью-Йорк.

9 Об'єктами міжнародних фінансів є:

- 1) фінансові активи;
- 2) банки, уряди, юридичні та фізичні особи, міжнародні корпорації;
- 3) девізи, міжнародні корпорації;
- 4) фінансові активи і транснаціональні банки.

10 Об'єктивною основою становлення і розвитку міжнародних фінансів є:

- 1) закономірності міжнародного кругообігу функціонуючого капіталу;

2) посилення інтеграційних процесів у політичній та соціальній сферах;

3) фінансова глобалізація;

4) посилення конвергенції.

11 Одностороння міграція капіталу з однієї країни в інші з метою отримання максимального прибутку – це:

1) імпорт капіталу;

2) міжнародна економічна допомога;

3) експорт капіталу;

4) фінансовий інжиніринг.

12 Основними учасниками міжнародного фінансового ринку є:

1) міжнародні фінансові організації;

2) ТНБ;

3) уряди;

4) усе перераховане вище.

13 Різноманітні фінансові активи, до яких належать національні гроші, іноземна валюта, цінні папери, дорогоцінні метали складають:

1) суб'єкти економічних операцій;

2) суб'єкти фінансових операцій;

3) об'єкти фінансових операцій;

4) об'єкти господарських операцій.

14 Складові світового фінансового ринку:

1) комерційні банки;

2) фондова, уряди країн;

3) ТНК та ТНБ;

4) фондова, кредитна, валютна.

15 Суб'єктами міжнародних фінансів є:

- 1) фінансові активи;
- 2) держава, юридичні та фізичні особи;
- 3) девізи, міжнародні корпорації;
- 4) фінансові активи і транснаціональні банки.

16 Фінанси, залежно від масштабу їхнього функціонування і від природи суб'єктів, можна поділити:

- 1) на національно-державні та міжнародні;
- 2) державні та світові;
- 3) приватні та міжнародні;
- 4) приватно-господарські і державні.

17 Фінансова інновація – це:

- 1) створення нових фінансових інструментів і технологій;
- 2) розвиток і творче застосування фінансових технологій для розв'язання фінансових проблем і використання фінансових можливостей;
- 3) безплатне передавання суб'єктами одних країн суб'єктам інших країн товарів і послуг виробничого та побутового призначення;
- 4) міжнародні розрахунки та баланси міжнародних розрахунків.

18 Фінансовий інжиніринг – це:

- 1) створення нових фінансових інструментів і технологій;
- 2) розвиток і творче застосування фінансових технологій для розв'язання фінансових проблем і використання фінансових можливостей;
- 3) безплатне передавання суб'єктами одних країн суб'єктам інших країн товарів і послуг виробничого та побутового призначення;

4) міжнародні розрахунки та баланси міжнародних розрахунків.

19 Як відносини у грошовій формі, що виникають у процесі перерозподілу національних продуктів під час руху товарів, послуг і капіталів на світовому ринку; включають міждержавні й транснаціональні кредитно-фінансові відносини і характеризуються участю в них іноземного елемента, міжнародні фінанси розглядаються:

- 1) з інституційного погляду;
- 2) як економічна категорія;
- 3) економічні відносини;
- 4) економічний важіль.

20 Як застосування різноманітних економічних засобів для досягнення максимального прибутку суб'єкта господарювання або зростання загальної вартості капіталу, що був вкладений у міжнародний бізнес, міжнародні фінанси розглядаються:

- 1) з інституційного погляду;
- 2) як економічна категорія;
- 3) економічні відносини;
- 4) економічний важіль.

21 Як фонди фінансових ресурсів, які утворилися на основі розвитку міжнародних економічних відносин і використовуються для забезпечення безперервності й рентабельності суспільного відтворення на світовому рівні та задоволення спільних потреб, які мають міжнародне значення, міжнародні фінанси розглядаються:

- 1) з інституційного погляду;
- 2) як економічна категорія;
- 3) економічні відносини;

4) економічний важіль.

22 Яка функція міжнародних фінансів базується на тому, що міжнародні фінанси відображають рух суспільного продукту в грошовій, тобто універсальній формі, що дає можливість здійснювати у будь-який час, на будь-якому етапі облік та аналіз руху світового суспільного продукту:

- 1) інформаційна;
- 2) організаційна;
- 3) контрольна;
- 4) розподільча.

23 Яка функція міжнародних фінансів узагальнює грошовий розподіл і перерозподіл світового продукту:

- 1) аналітична;
- 2) розподільча;
- 3) контрольна;
- 4) організаційно-трансфертна.

Тема 2. СВІТОВА ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВА СИСТЕМА ТА ЕТАПИ ЇЇ ЕВОЛЮЦІЇ

- 1 Елементи валютно-фінансової системи.
- 2 Етапи формування світової валютної системи.
- 3 Європейська валютна система.

Література: [1; 3 – 6; 9; 14 – 17; 19; 23; 24; 26].

Тести для перевірки знань

1 В економічній літературі розрізняють валютні системи:

- 1) світову, регіональну;
- 2) національну та світову;
- 3) внутрішню та зовнішню;
- 4) міжнаціональну та регіональну.

2 Валюта залежно від емітента поділяється:

- 1) на слабку та сильну;
- 2) резервну та звичайну;
- 3) внутрішню, зовнішню та змішану;
- 4) національну, іноземну та регіональну.

3 Валютна система – це:

- 1) сукупність усіх суб'єктів держави;
- 2) сукупність усіх засобів впливу на валюту;
- 3) гроші;
- 4) державно-правова форма організації валютних відносин.

4 Валютна система складається з таких елементів:

- 1) валютний механізм;
- 2) валютні відносини;
- 3) валютні кооперації;
- 4) валютні хенчери.

5 Валютна система, яка закріплена міжнародними угодами, – це:

- 1) національна;
- 2) регіональна;
- 3) світова;

4) банківська.

6 Валютний курс визначає:

- 1) співвідношення між двома валютами, за допомогою якого здійснюється обмін однієї валюти на іншу;
- 2) співвідношення між двома валютами, яке має вираз через третю валюту;
- 3) здатність однієї валюти обмінюватися на іншу;
- 4) можливість банків брати участь у торгах міжбанківського валютного ринку.

7 Вільно конвертована валюта (ВКВ) – це:

- 1) валюта країни, де не існує валютних обмежень;
- 2) валюта країни, де не існує валютних обмежень для резидентів;
- 3) валюта країни, де не існує жодних валютних обмежень як на поточні комерційні операції, так і на операції, пов'язані з рухом капіталів;
- 4) нема правильної відповіді.

8 Головна ознака резервної валюти:

- 1) вільно конвертована валюта (ВКВ);
- 2) грошова одиниця економічно сильної країни з могутнім фінансовим потенціалом;
- 3) частково конвертована валюта (ЧКВ);
- 4) нема правильної відповіді.

9 Головними функціями валютного ринку є:

- 1) сприяння поглибленню міжнародних зв'язків, розподілу праці та міжнародної торгівлі, регулювання валютних курсів, визначення та

формування попиту та пропозиції на іноземні валюти, хеджування валютних ризиків;

2) забезпечення суб'єктів господарювання необхідною кількістю валюти;

3) збільшення обсягів експортно-імпортних операцій та лізингу;

4) зниження бюджетного дефіциту країни й розширення меж обігу національної грошової одиниці.

10 Групи суб'єктів валютного ринку:

1) державні установи, юридичні та фізичні особи;

2) валютні біржі;

3) комерційні установи;

4) усі відповіді правильні.

11 До методів валютного регулювання належать:

1) ревальвація та девальвація;

2) девальвація та конвертація;

3) інфляція та ревальвація;

4) конвертація та інфляція.

12 Елементи міжнародної валютної системи:

1) національна валюта;

2) склад, режим формування та режим використання золотовалютних резервів;

3) валютний паритет та режим курсу національної валюти;

4) режим функціонування національної валюти та характер валютних обмежень.

13 Залежно від режиму використання валюта класифікується:

- 1) конвертована валюта та неконвертована;
- 2) хенчерна валюта;
- 3) неконвертована валюта та звичайна;
- 4) системна валюта.

14 Залежно від сфери і цілей використання валюта класифікується:

- 1) валюта платежу і клірингу;
- 2) валюта ціни і операцій;
- 3) валюта векселя;
- 4) валюта комутаційна.

15 Зміна облікової ставки центрального банку з метою регулювання валютного курсу шляхом впливу на рух короткострокових капіталів – це:

- 1) дисконтна або облікова політика;
- 2) валютний ринок;
- 3) валютна інтервенція;
- 4) касові операції.

16 Міжнародна (регіональна) валютна система – це:

- 1) договірна форма організації валютних відносин між групою країн;
- 2) сукупність усіх засобів впливу на валюту;
- 3) державно-правова форма організації валютних відносин певної країни з іншими країнами та міжнародними організаціями і політичними структурами;
- 4) державно-правова форма організації валютних відносин.

17 Національна валютна система – це:

- 1) сукупність усіх суб'єктів держави;
- 2) сукупність усіх засобів впливу на валюту;

3) державно-правова форма організації валютних відносин певної країни з іншими країнами та міжнародними організаціями і політичними структурами;

4) державно-правова форма організації валютних відносин.

18 Пряме втручання центрального банку країни у функціонування валютного ринку через купівлю-продаж іноземної валюти з метою впливу на курс національної грошової одиниці – це:

1) дисконтна або облікова політика;

2) валютний ринок;

3) валютна інтервенція;

4) касові операції.

19 Система стійких економічних та організаційних відносин, пов'язаних з операціями купівлі-продажу іноземних валют та платіжних документів в іноземних валютах – це:

1) валютна інтервенція;

2) дисконтна, або облікова політика;

3) валютний ринок;

4) касові операції.

20 Суб'єктами валютного ринку є:

1) інвестори, які вкладають капітал у валютні цінності з метою одержання процентного доходу;

2) хеджери, які здійснюють операції на валютному ринку для захисту від несприятливої зміни валютного курсу;

3) підприємці, які купують і продають валюту для забезпечення своєї комерційної діяльності;

4) усі відповіді правильні.

21 Чим відрізняється валютний курс від паритету купівельної спроможності відповідних валют:

- 1) нічим – це одне й те саме явище;
- 2) купівельна спроможність валют кількісно вища від курсу валют;
- 3) валютний курс постійно коливається, а паритет залишається стабільним;
- 4) паритет є економічною основою, навколо якої коливається валютний курс.

22 Як називається зниження курсу національної валюти:

- 1) ревальвація;
- 2) девальвація;
- 3) деномінація;
- 4) конвертація.

23 Які грошові відносини в країні можна назвати валютними (дві відповіді):

- 1) будь-які грошові платежі в країні;
- 2) відносини між продавцями і покупцями іноземної валюти;
- 3) будь-які відносини, що реалізуються за участю валюти;
- 4) валютні платежі імпортера іноземному експортеру за куплені товари чи послуги.

24 Які з наведених цінностей є валютними (дві відповіді):

- 1) вексель нерезидента, виписаний в євро, що є в розпорядженні українського підприємця;
- 2) чек, виписаний в гривнях, що є на руках у резидента;
- 3) банкноти США в розпорядженні нерезидента;
- 4) банкноти НБУ в касі українського підприємства.

Тема 3. СВІТОВИЙ ФІНАНСОВИЙ РИНОК ТА ЙОГО СТРУКТУРА

1 Фінансові ресурси світового господарства та механізм їхнього перерозподілу.

2 Міжнародні фінансові активи та їхні властивості.

3 Міжнародні валютно-фінансові потоки.

4 Світовий фінансовий ринок. Сутність і структура.

5 Моделі фінансового ринку.

6 Особливості державного регулювання фінансового ринку.

7 Офшорні банківські центри.

8 Міжнародні фінансові центри.

Література: [3; 10; 13; 15; 18; 20].

Тести для перевірки знань

1 Встановлення орієнтованої ціни золота, з урахуванням якої укладаються угоди, має назву:

- 1) фіксинг;
- 2) голдінг;
- 3) кліринг;
- 4) овердрафт.

2 Джерелами фінансових ресурсів світу є:

- 1) доходи фізичних осіб;
- 2) доходи компаній;
- 3) золотовалютні резерви приватних осіб, компаній, урядів;
- 4) всі відповіді правильні.

3 До капітальних валютно-фінансових потоків відносять:

- 1) купівлю та продаж валютних цінностей з метою отримання прибутку;
- 2) рух коштів у процесі експортно-імпортних операцій;
- 3) надходження коштів з метою покриття дефіциту бюджету;
- 4) вкладення капіталу з метою розширеного відтворення промислових підприємств у приймаючій країні.

4 До складу євроринку не входить:

- 1) ринок євровалют;
- 2) ринок єврокредитів;
- 3) ринок євроконтрактів;
- 4) ринок єврокапіталів.

5 До спекулятивних валютно-фінансових потоків відносять:

- 1) продаж євро резидентами Польщі на валютних ринках Німеччини;
- 2) надходження прямих іноземних інвестицій в Україну;
- 3) надходження кредитів від МВФ;
- 4) надходження за експорт промислової продукції.

6 Єврокредит – це:

- 1) позика у Євро;
- 2) міжнародна позика грошової суми;
- 3) кредит на території ЄС;
- 4) будь-який кредит.

7 Євроринок – це:

- 1) валютний ринок Європи;
- 2) об'єднання найбільших європейських банків і валютних бірж;

- 3) платіжно-розрахункова система ЄС;
- 4) частина світового ринку валют і позикових капіталів, на якій операції здійснюються у єрвалютах.

8 За видами економічної діяльності валютні фінансові потоки поділяють:

- 1) на приватні, офіційні;
- 2) капітальні, спекулятивні, балансуєчі;
- 3) розрахунки за товари, за послуги;
- 4) короткострокові, середньострокові, довгострокові.

9 За ступенем легальності ринки золота поділяють:

- 1) на легальні й чорні;
- 2) темні і прозорі;
- 3) біржові та неофіційні;
- 4) регульовані та нерегульовані.

10 Іноземні облігації – це:

- 1) облігації, випущені національними суб'єктами і номіновані в національній валюті;
- 2) облігації, випущені національними суб'єктами, але номіновані в іноземній валюті;
- 3) облігації, що випускаються іноземними позичальниками, проте номіновані в національній валюті;
- 4) немає правильної відповіді.

11 Маркет-мейкери – це:

- 1) суб'єкти валютного ринку, що працюють виключно з метою отримання прибутку на валютних курсах;

2) дрібні банки, що виконують свою діяльність на валютному ринку з метою забезпечення суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності кредитними ресурсами;

3) банківські інститути, що виконують операції з великим об'ємом валютних коштів і впливають на встановлення поточних курсів іноземних валют;

4) приватні особи, що здійснюють неторгові операції.

12 Найбільшим джерелом пропозиції золота на ринку сьогодні є:

1) державні резерви золота;

2) новий видобуток золота;

3) приватні резерви золота;

4) продаж золота спекулянтами і контрабанда.

13 Основна відмінність кредитного та ринку цінних паперів полягає:

1) у різниці термінів поверненості;

2) отриманні доходів;

3) формах вкладення капіталу;

4) всі відповіді правильні.

14 Різниця між курсами продавця та покупця – це:

1) маржа;

2) фіксинг;

3) крос-курс;

4) курс спот.

15 Світовий валютний ринок – це:

1) система стійких економічних відносин, що пов'язані з купівлею-продажем цінних паперів;

2) система стійких економічних відносин, що пов'язані з купівлею-продажем іноземних та платіжних документів в іноземній валюті;

3) ринок, що поєднує операції з капіталом, що надходить в країну на умовах платності, поверненості, терміновості та гарантійності;

4) система відносин, пов'язаних із експортно-імпортними операціями.

16 Світовий фінансовий ринок – це:

1) простір, де відбуваються купівля і продаж фінансових зобов'язань;

2) система відносин попиту і пропозиції фінансових ресурсів;

3) простір, де грошові ресурси рухаються на принципах поверненості, терміновості, платності і гарантованості;

4) система відносин попиту і пропозиції щодо фінансового капіталу, що обертається в міжнародній сфері в якості покупних і платіжних засобів.

17 Синдикована форма єврокредитів викликана:

1) прагненням зібрати якомога більші фонди;

2) намаганням розподілити ризики між учасниками банківських об'єднань;

3) розширенням кола учасників за рахунок збільшення кількості банків, що розміщені в різних країнах;

4) усі відповіді правильні.

18 Синдикована форма єврокредитів означає, що банки об'єднуються в (дві відповіді):

1) пул;

2) синдикат;

3) консорціум;

4) усі відповіді правильні.

19 Система золотого стандарту була оформлена міждержавною угодою в 1867 р.:

- 1) на Лондонській конференції;
- 2) Вашингтонській конференції;
- 3) Паризькій конференції;
- 4) Ямайській конференції.

20 Суб'єктів світового фінансового ринку за типами емітентів поділяють:

- 1) на міжнародні агентства, національні уряди;
- 2) муніципалітети, корпорації, банки;
- 3) регіональні уряди, міжнаціональні агентства;
- 4) всі відповіді правильні.

21 Фіксингове котирування – це:

- 1) встановлення цін на фондовій біржі залежно від попиту та пропозиції;
- 2) встановлення ціни базових активів, відносно тих активів, що займають найбільшу частку в обороті біржі;
- 3) встановлення курсу ЦП більше одного разу в день відносно попиту та пропозиції;
- 4) встановлення курсу ЦП відносно цін аналогічних ЦП, що обертаються поза біржою.

22 Яка ознака не є характерною для системи золотого стандарту:

- 1) кожна валюта визначалася вагою золота;
- 2) конвертованість кожної валюти в золото забезпечувалася як усередині, так і за межами національних кордонів;
- 3) зливки вільно обмінювалися на монети;

4) вартість золота визначалась на основі біржових торгів.

23 Який елемент не входить до складу світової валютної системи:

1) світова емісія;

2) резервні валюти та міжнародні розрахункові одиниці;

3) уніфікований режим валютних паритетів і регламентація режимів валютних курсів;

4) міжнародна валютна ліквідність.

24 Якої форми золотих запасів сьогодні не існує:

1) централізовані запаси в казначейських і державних банках;

2) приватні накопичення фізичних та юридичних осіб;

3) природні родовища золотих руд;

4) метал як сировина для галузей економіки (ювелірна, зубопротезна справи).

Тема 4. ЗАБОРГОВАНІСТЬ У СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСІВ

1 Сутність, структура, наслідки існування та основні показники вимірювання зовнішнього боргу.

2 Міжнародні валютно-кредитні і фінансові організації у сфері управління зовнішнім боргом.

3 Реструктуризація в системі методів управління зовнішнім боргом.

Література: [8; 21; 26; 27; 35; 37; 38; 44].

Тести для перевірки знань

1 Бланкові кредити – це кредити, що:

- 1) потребують забезпечення;
- 2) не потребують забезпечення;
- 3) частково потребують забезпечення;
- 4) потребують забезпечення вигідної гарантованості розміщення.

2 Важливою формою вивезення за кордон довгострокового капіталу є:

- 1) реальні інвестиції;
- 2) портфельні інвестиції;
- 3) прямі інвестиції;
- 4) нема правильної відповіді.

3 Валютні операції, пов'язані з рухом капіталу:

- 1) прямі інвестиції, портфельні інвестиції, придбання цінних паперів;
- 2) прямі інвестиції, портфельні інвестиції, придбання цінних паперів, надання і отримання фінансових кредитів на строк понад 120 днів;
- 3) прямі інвестиції, портфельні інвестиції, придбання цінних паперів, надання і отримання фінансових кредитів на строк понад 180 днів;
- 4) нема правильної відповіді.

4 Втеча капіталу з країни головною метою має:

- 1) уникнення інфляції;
- 2) уникнення високого рівня оподаткування;
- 3) забезпечення більш високої прибутковості;
- 4) забезпечення вигідної гарантованості розміщення.

5 Єдиний рахунок, за яким проводяться всі операції банку з клієнтом, зокрема з використання кредиту, називається:

- 1) овердрафт;
- 2) приватний рахунок;
- 3) акцептний кредит;
- 4) контокорент.

6 З огляду на забезпечення міжнародні кредити бувають:

- 1) приватні та урядові;
- 2) забезпечені та бланкові;
- 3) змішані та державні;
- 4) зазначене в пунктах.

7 За валютою кредити поділяють:

- 1) у валюті країни-боржника;
- 2) у валюті країни-кредитора;
- 3) у валюті третьої країни;
- 4) усі відповіді правильні.

8 Забезпечення міжнародної ліквідності є:

- 1) предметом міжнародних фінансів;
- 2) завданням міжнародних фінансових операцій;
- 3) функцією міжнародного фінансового ринку;
- 4) методом міжнародних фінансових операцій.

9 Залежно від того, хто виступає кредитором, кредити поділяють:

- 1) на приватні і урядові;
- 2) змішані і міждержавні;
- 3) приватні, урядові, міждержавні;
- 4) зазначене в пунктах.

10 Зовнішньою заборгованістю прийнято вважати суму фінансових зобов'язань країни, що підлягають погашенню у встановлені терміни:

- 1) перед вітчизняними кредиторами;
- 2) перед іноземними та вітчизняними кредиторами;
- 3) перед іноземними кредиторами;
- 4) немає правильної відповіді.

11 Лізинговий кредит є специфічної формою:

- 1) комерційного кредиту;
- 2) вексельного кредиту;
- 3) майнового кредиту;
- 4) валютного кредиту.

12 Міжнародний кредит відрізняється від внутрішнього:

- 1) міждержавною міграцією позичкового капіталу;
- 2) міждержавними фінансовими відносинами;
- 3) статусом позичальника;
- 4) статусом кредитора.

13 Можливість вкладання капіталу з метою наступного його збільшення або можливості для підтримки чи збереження чого-небудь – це:

- 1) інноваційний потенціал;
- 2) інвестиційний потенціал;
- 3) комерційний потенціал;
- 4) фінансовий потенціал.

14 Надання права виставляти у межах певної суми платіжні доручення на певного клієнта банку понад залишок на його рахунку називається:

- 1) овердрафт;

- 2) приватний рахунок;
- 3) акцептний кредит;
- 4) контокорент.

15 Назвіть основні три групи фінансових коефіцієнтів, які аналізують при вивченні кредитоспроможності позичальника:

- 1) показники безбитковості;
- 2) показники ділової активності;
- 3) показники ліквідності;
- 4) коефіцієнти процентного покриття.

16 Назвіть різновид довгострокового кредиту, що надається у майновій формі і погашення якого здійснюється в розстрочку:

- 1) факторинг;
- 2) лізинг;
- 3) форфейтинг;
- 4) правильної відповіді немає.

17 Операція, яка передбачає залік комплексу векселів банком експортера без права регресу, – це:

- 1) факторинг;
- 2) форфейтинг;
- 3) андеррайтинг;
- 4) лізинг.

18 Основними формами міжнародного кредиту вважаються:

- 1) комерційний та товарний;
- 2) товарний та валютний;
- 3) вексельний та валютний;

4) валютний та товарний.

19 Серед методів довгострокового кредитування можна виділити:

- 1) документарний акредитив;
- 2) випуск акцій;
- 3) кредит у національній валюті;
- 4) кредит в іноземній валюті.

20 Серед методів короткострокового кредитування можна виділити:

- 1) придбання векселів;
- 2) лізинг;
- 3) випуск облігацій;
- 4) форфейтинг.

21 Серед методів середньострокового кредитування можна виділити:

- 1) аванс під інкасо;
- 2) випуск облігацій;
- 3) овердрафт у національній валюті;
- 4) факторинг.

22 Складовою класифікації міжнародних кредитів за джерелами фондів є:

- 1) акцептні кредити;
- 2) товарні кредити;
- 3) зв'язані кредити;
- 4) змішані кредити.

23 Складовою класифікації міжнародних кредитів за забезпеченнями є:

- 1) бланкові кредити;
- 2) надтермінові кредити;
- 3) проміжкові кредити;
- 4) інвестиційні кредити.

24 Складовою класифікації міжнародних кредитів за джерелами є:

- 1) внутрішні кредити;
- 2) ануїтетні кредити;
- 3) зв'язані кредити;
- 4) приватні кредити.

25 Складовою класифікації міжнародних кредитів за видами є:

- 1) акцептні кредити;
- 2) змішані кредити;
- 3) товарні кредит;
- 4) зв'язані кредити.

26 Части, в яких надається міжнародний кредит мають назву:

- 1) ренти;
- 2) піпси;
- 3) транші;
- 4) кранчі.

Тема 5. МІЖНАРОДНЕ ОПОДАТКУВАННЯ В СИСТЕМІ МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН

- 1 Сутність і еволюція податкових систем світу.
- 2 Міжнародні податкові відносини й уникнення подвійного оподаткування.
- 3 Специфіка податкових систем країн світу.
- 4 Офшорні зони і креативний облік.

Література: [5; 7; 27; 30; 31; 43].

Тести для перевірки знань:

1 У Німеччині встановлено фіскальну монополію на спирт. Фіскальна монополія – це:

- 1) монополізація виробництва певного товару приватним підприємствам;
- 2) податок на окремий вид майна;
- 3) монополізація виробництва певного товару державою;
- 4) податок на окремий вид доходу.

2 Велика хартія вільностей (1215 р.) проголосила:

- 1) принцип бездефіцитності бюджету;
- 2) запровадження універсального акцизу;
- 3) право короля вводити податки;
- 4) виключне право парламенту встановлювати податки.

3 Діяльність держави і платників у процесі нарахування, сплати, зарахування податків, контролю за своєчасністю та повнотою їх надходження до бюджету – це:

- 1) податкова політика;
- 2) податкова система;
- 3) податкова декларація;
- 4) податкова робота.

4 До основних ознак, за якими та чи інша юрисдикція може бути зарахована до офшорної, належать:

1) відмова від надання фінансової інформації іншим країнам; наявність законів про нерозповсюдження корпоративної інформації; суворі закони про збереження банківської таємниці; наявність налагодженої системи електронних комунікацій;

2) сприятливий часовий пояс, наявність вільних економічних зон, наявність зручного судового реєстру;

3) готовність співпрацювати з іншими країнами щодо надання фінансової інформації, слабо розвинена система електронних комунікацій, небагато туристів, які незначно поповнюють готівковий обіг, обмежене використання світових валют;

4) несприятливий часовий пояс, відсутність вільних економічних зон.

5 З організаційно-правового та фінансово-економічного боку, а також з практично-юридичної точки зору, переважно виділяють такі основні способи використання офшорних центрів:

- 1) трансферт прибутку;
- 2) маніпулювання міжнародними угодами;
- 3) використання ротаційних компаній;
- 4) усі відповіді правильні.

6 Об'єктом windfall tax – податку, навіяного вітром, є:

- 1) майно;

- 2) споживацькі блага;
- 3) прибуток юридичних осіб;
- 4) дохід фізичних осіб.

7 Один із названих нижче економістів – видатний німецький учений, класик фінансової науки:

- 1) Енріке Бароне;
- 2) Рудольф Гольдшейд;
- 3) Ерік Ліндаль;
- 4) Адольф Вагнер.

8 Офшорна юрисдикція – це:

1) країна, законодавство якої стосовно заснування та оподаткування підприємств орієнтується на регулювання місцевої економіки та на контроль за підприємствами, які торгують і здійснюють інвестиції у межах країни;

2) країна чи особлива територія всередині країни, законодавство якої стосовно заснування та оподаткування підприємств зорієнтовано переважно на міжнародній, а не на внутрішній бізнес;

- 3) територія, у межах якої функціонують певні податкові закони;
- 4) немає правильної відповіді.

9 Платники податку на доходи фізичних осіб у Німеччині диференційовані на декілька категорій під назвою:

- 1) шедули;
- 2) класи;
- 3) домогосподарства;
- 4) суспільні стани.

10 Податкова гавань – це:

1) держава чи територія, яка проводить політику залучення позикових капіталів з-за кордону шляхом надання податкових та інших пільг як іноземним, так і місцевим компаніям;

2) держава чи територія, яка проводить політику залучення позикових капіталів з-за кордону шляхом надання податкових та інших пільг іноземним компаніям, зареєстрованим на їхній території;

3) обмежена частина території держави, в межах якої діє пільговий режим господарювання і зовнішньоекономічної діяльності;

4) територія, у межах якої функціонують жорсткі податкові закони та певні валютні обмеження.

11 Податкова юрисдикція – це:

1) країна, законодавство якої стосовно заснування та оподаткування підприємств орієнтується на регулювання місцевої економіки та на контроль за підприємствами, які торгують і здійснюють інвестиції у межах країни;

2) країна чи особлива територія всередині країни, законодавство якої стосовно заснування та оподаткування підприємств зорієнтовано переважно на міжнародний, а не на внутрішній бізнес;

3) територія, у межах якої функціонують певні податкові закони;

4) немає правильної відповіді.

12 Податковий імунітет – це:

1) недоторканість депутатів парламенту;

2) недоторканість президента або монарха;

3) звільнення від обов'язку платити податки на підставі виняткового привілею;

4) недоторканість судів.

13 Податковий кадастр – це:

- 1) збірка податкових законів;
- 2) реєстр податків;
- 3) реєстр платників податків;
- 4) систематизований суцільний опис об'єктів оподаткування.

14 Податковий ценз, що деякий час існував у Німеччині, а також у Франції, означає:

- 1) зменшення податку на певну суму;
- 2) позбавлення права обирати і бути обраним в органи влади;
- 3) право обирати і бути обраним в органи влади;
- 4) збільшення податку на певну суму.

15 Податок на доходи фізичних осіб у США справляють за шкалою податкових ставок:

- 1) пропорційних;
- 2) прогресивних;
- 3) регресивних;
- 4) комбінованих.

16 Податок на прибуток корпорацій у США справляють за шкалою податкових ставок:

- 1) прогресивних;
- 2) пропорційних;
- 3) регресивних;
- 4) комбінованих.

17 Податок Тобіна – це:

- 1) натуральний податок;

- 2) податок на доходи;
- 3) податок на майно;
- 4) податок на валютні операції.

18 Сукупність передбачених Податковим кодексом України загальнодержавних та місцевих податків і зборів становить:

- 1) податкова політика;
- 2) податкова робота;
- 3) податкова система;
- 4) податкова служба.

19 Сукупність урегульованих правовими нормами податків і зборів, що стягуються з юридичних і фізичних осіб на території певної країни, принципів, форм та методів їх встановлення, зміни чи відміни, а також дій щодо забезпечення їх сплати, контролю й відповідальності за порушення податкового законодавства, – це:

- 1) система національних рахунків;
- 2) фінансова система;
- 3) податкова система;
- 4) митна система.

20 У розвинених державах Заходу найбільші доходи забезпечує одно із названих нижче джерел:

- 1) майновий податок;
- 2) податок на прибуток корпорації;
- 3) податок на доходи фізичних осіб;
- 4) державні позики.

21 Шедулярна форма оподаткування доходів фізичних осіб передбачає диференціацію платників податку за ознакою:

- 1) сімейного стану;
- 2) роду занять;
- 3) джерела походження доходу;
- 4) величини доходу.

22 Який з цих законодавчих актів регулює відносини у сфері справляння податків і зборів, що стягуються в Україні?

- 1) Конституція України;
- 2) закон України «Про державний бюджет» на відповідний рік;
- 3) Податковий кодекс України;
- 4) бюджетний кодекс України.

Тема 6. МІЖНАРОДНІ РОЗРАХУНКИ ТА ПЛАТІЖНИЙ БАЛАНС

1 Економічні основи міжнародних розрахунків та їхні організаційні засади.

2 Порівняльна характеристика основних форм міжнародних розрахунків.

3 Недокументарні форми міжнародних розрахунків.

4 Документарні форми міжнародних розрахунків.

Література: [1; 8; 9; 13; 21; 25; 38; 37].

Тести для перевірки знань

1 У контрактах на експорт продукції через посередника можуть бути передбачені такі скидки та надбавки:

- 1) загальна, бонусна;
- 2) сезонна, сконто;
- 3) прогресивна, спеціальна;
- 4) всі відповіді правильні.

2 В оферті вказується така інформація:

- 1) основні умови майбутньої угоди купівлі-продажу (назва, умови поставляння, форма розрахунку);
- 2) виключно детальна характеристика товару, що пропонується до реалізації;
- 3) основні умови угоди між вантажовідправником і перевізником;
- 4) доручення експортером своєму банкові отримати певну суму валюти проти передавання відповідних документів.

3 Вплив транспортних витрат на міжнародну торгівлю аналогічний:

- 1) впливові зростаючих витрат збуту;
- 2) зростаючих витрат виробництва;
- 3) спадаючих витрат збуту;
- 4) спадаючих витрат виробництва.

4 Встановлення ковзаючої ціни в контракті на поставляння обладнання передбачає:

- 1) визначення базової ціни, меж її зміни (застереження щодо розповсюдження зміни на певні елементи витрат);
- 2) встановлення терміну ковзання ціни;
- 3) вказування питомої ваги окремих елементів витрат в структурі ціни;
- 4) немає правильної відповіді.

5 Головна відмінність договору купівлі-продажу від інших видів договорів полягає:

- 1) у переході права власності на товар від продавця до покупця;
- 2) відсутності переходу права власності на товар від продавця до покупця;
- 3) тимчасовому використанні покупцем товарів продавця;
- 4) спільній організації виробництва кінцевої продукції.

6 До комерційних операцій в рамках міжнародної кооперації відносять:

- 1) торговельні операції з іноземними постачальниками сировини та матеріалів;
- 2) операції щодо поставлення сировини, матеріалів, вузлів, комплектуючих, необхідних для спільного виготовлення кінцевої продукції;
- 3) продаж за кордон значних партій напівфабрикатів та комплектуючих виробів;
- 4) міжнародні торгівельні операції з продукцією у розібраному вигляді.

7 Експортні послуги – це:

- 1) надання послуг іноземцям;
- 2) надання послуг резидентам;
- 3) отримання послуг від іноземців;
- 4) отримання послуг від нерезидентів.

8 Ефективність зовнішньоекономічної діяльності – це:

- 1) економічна категорія, що відображає сукупний ефект від зовнішньоекономічної діяльності, який полягає в економії суспільної праці та зростання участі у міжнародному поділі праці;

2) економічна категорія, що відображає здатність суб'єкта господарювання до адекватного всебічного інтегрування у зовнішньоекономічне середовище;

3) економічний ефект, який отримує країна, що бере участь у зовнішній торгівлі;

4) економічна категорія, що відображає врахування системного ефекту в економічному та інноваційному аспектах.

9 За походженням мита бувають:

- 1) сезонні, антидемпінгові, компенсаційні;
- 2) автономні, конвенційні;
- 3) імпортні, експортні, транзитні;
- 4) постійні, змінні.

10 За типами ставок мита бувають:

- 1) сезонні, антидемпінгові, компенсаційні;
- 2) автономні, конвенційні;
- 3) імпортні, експортні, транзитні;
- 4) постійні, змінні.

11 За характером мита бувають:

- 1) сезонні, антидемпінгові, компенсаційні;
- 2) специфічні, адвалерні, комбіновані;
- 3) імпортні, експортні, транзитні;
- 4) постійні, змінні.

12 Зовнішньоекономічний контракт — це:

1) матеріально оформлена угода двох чи більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їхніх іноземних контрагентів,

спрямована на встановлення, припинення взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності;

2) перелік нотаріально завірених документів, що підтверджують взаємодію двох фізичних або юридичних осіб на зовнішньому ринку товарів та послуг;

3) угода про основні умови взаємних зобов'язань, досягнуте в ході переговорів учасниками зовнішньоторговельної угоди оформлене усним документом;

4) угода про основні умови взаємних зобов'язань, досягнуте в ході переговорів учасниками зовнішньоторговельної угоди оформлене письмово.

13 Контроль зовнішньоекономічної діяльності в організації буває таких видів:

- 1) заключний;
- 2) регресивний;
- 3) простий;
- 4) організаційно-запрограмований.

14 Метою зовнішньоекономічної діяльності є:

- 1) максимізація доходу за рахунок більш повного освоєння внутрішнього ринку;
- 2) оперативне планування ЗЕД;
- 3) максимізація доходу на тривалий період за рахунок ефективної участі у міжнародному підприємстві;
- 4) удосконалення організаційної структури підприємства.

15 Поправка до зовнішньоторговельної ціни:

1) визначається для зіставлення техніко-економічних характеристик порівнюваних товарів;

2) виражається тільки в грошових одиницях;

3) є додатковою умовою зовнішньоторговельного контракту;

4) виражається тільки у відсотках до вартості товару.

16 Рахунок-фактура виписується:

1) після завершального приймання товару;

2) до завершального приймання товару;

3) за вимогою покупця;

4) за вимогою продавця.

17 Різні форми, засоби і методи зовнішньоекономічних відносин між країнами охоплює поняття:

1) зовнішньоекономічний комплекс країни або регіону;

2) зовнішньоекономічні зв'язки;

3) зовнішньоекономічна діяльність;

4) менеджмент зовнішньоекономічної діяльності.

18 Транспортними витратами вважаються всі затрати з доставлення товару:

1) від продавця до покупця, що включають вартість фрахту, страхування, навантаження, розташування;

2) від продавця до покупця, що включають вартість фрахту та страхування;

3) від продавця до покупця, що включають вартість фрахту та навантаження;

4) всі затрати з доставки товару від продавця до покупця, що включають страхування.

19 У преамбулі зовнішньоторговельного контракту зазначається:

- 1) місце знаходження контрактів;
- 2) найменування товару;
- 3) кількісна одиниця товару;
- 4) маршрут перевезення.

20 Що входить до специфікації, яка є додатком до контракту:

- 1) технічні параметри, що характеризують товар;
- 2) описання матеріалів, з яких виготовлено товар;
- 3) вимоги до натуральної маси товару;
- 4) вимоги до упакування та маркування товару.

21 Що з наведеного належить до інших умов контрактів:

- 1) порядок укладання, зміни і припинення контракту та обов'язки експортерів щодо надання технічної документації на товар, термін позовної давності;
- 2) перелік форс-мажорних обставин;
- 3) порядок відшкодування штрафних санкцій за постачання неякісних товарів;
- 4) умови страхування транспортних ризиків та інші умови страхування, умови поставлення та ціна товару.

22 Що має бути відбито у розділі «Предмет контракту»:

- 1) назва товару та його характеристика, кількість товару, умови поставлення;
- 2) кількість товару та якість товару;
- 3) якість товару та умови поставлення;
- 4) умови поставлення та ціна товару.

23 Яка умова є додатковою при укладанні міжнародного контракту купівлі-продажу:

- 1) страхування;
- 2) якість та кількість;
- 3) умови платежу;
- 4) ціна.

24 Які документи використовуються при здійсненні міжнародних перевезень автотранспортом:

- 1) угода щодо фрахтування;
- 2) коносамент;
- 3) транспортна накладна смг;
- 4) авіанакладна.

25 Які з перелічених форс-мажорних обставин належать до тривалих:

- 1) введення валютних обмежень;
- 2) повінь;
- 3) пожежа;
- 4) закриття морських проток.

Тема 7. МІЖНАРОДНА БАНКІВСЬКА СПРАВА

- 1 Розвиток міжнародної банківської діяльності.
- 2 Сучасні тенденції в міжнародній банківській справі.
- 3 Банківська система України на тлі міжнародних тенденцій.
- 4 Основи банківського нагляду та регулювання.

Література: [2; 6; 13; 22; 32; 34 – 36; 39 – 41; 45; 46].

Тести для перевірки знань

1 Авансовий платіж передбачає:

1) виплату імпортером суми, встановленої в контракті, після передавання товаросупроводжувальних документів і самого товару в розпорядження покупця;

2) виплату імпортером суми, встановленої в контракті, з передаванням товаросупроводжувальних документів і самого товару в розпорядження покупця через обумовлений строк;

3) виплату імпортером суми, встановленої в контракті, до передавання товаросупроводжувальних документів і самого товару в розпорядження покупця;

4) виплату імпортером суми, встановленої в контракті, без передавання товаросупроводжувальних документів і самого товару в розпорядження покупця.

2 Акредитив – це письмове зобов'язання банку-емітента, яке виконується на вимогу і на основі інструкцій клієнта (заявника акредитива):

1) здійснити оплату бенефіціарові чи на його вимогу третій особі;

2) акцептувати та оплатити переказні векселі (тратти), складені на бенефіціара;

3) уповноважити інший банк виконати оплату, акцептування чи неогоціацію (купівля тратти, виставленої бенефіціаром на наказодавця акредитива) таких переказних векселів (тратт);

4) усі відповіді правильні.

3 Акредитивний банк – це:

1) банк, який відкриває акредитив за дорученням клієнта або звертається з проханням до іншого банку відкрити акредитив за його дорученням та за його рахунок;

2) банк, якому доручається повідомити експортера про відкриття на його користь акредитива і передати його текст;

3) банк, який бере на себе зобов'язання додаткові до зобов'язань банку-емітента здійснити платіж (акцепт тратт) експортеру під час виконання ним умов акредитиву;

4) банк, який вказано в акредитиві як платника експортера визначеної суми коштів проти документів, передбачених акредитивом.

4 Банк, якому довіритель доручає операцію щодо інкасування – це:

- 1) неогоціуючий банк;
- 2) банк-ремітент;
- 3) інкасууючий банк;
- 4) виконуючий банк.

5 Банківська операція, за допомогою якої банк за дорученням свого клієнта отримує на основі розрахункових документів суму коштів, що йому належить, від платника (імпортера) за відвантажені йому товари чи надані послуги і зараховує ці кошти на рахунок клієнта – експортера у себе в банку – це:

- 1) акредитив;
- 2) авізо;
- 3) інкасо;
- 4) платіжна карта.

6 Банківський переказ – це:

1) просте доручення банку своєму банку-кореспонденту сплатити відповідну суму грошей на прохання і за рахунок перекатника іноземному отримувачу із зазначенням способу відшкодування банку – платнику сплаченої ним суми;

2) розрахункова банківська операція, яка полягає у пересиланні платіжного доручення експортера до імпортера;

3) виконання банком отриманих від клієнта-векседавця прийняти вексель до сплати та здійснити його сплату за рахунок поручителя;

4) розрахункова банківська операція, яка полягає у пересиланні платіжного доручення від імпортера до експортера.

7 Вексельна порука, в силу якої особа, яка здійснила її, переймає на себе відповідальність за виконання зобов'язання будь-якої зобов'язаної за векселем особи акцептантом, векседавцем, індосантом:

1) акцепт;

2) аваль;

3) індосамент;

4) чек.

8 Джерелом регулювання зовнішньоекономічних відносин двох контрагентів є:

1) міжнародні торгівельні угоди;

2) класифікатор іноземних валют;

3) митна декларація;

4) документарне інкасо.

9 Документарне інкасо – це:

1) операція, яка здійснюється на основі фінансових документів;

2) операція, яка здійснюється на основі офіційних документів;

3) операція, яка здійснюється на основі фінансових документів, які супроводжуються комерційними документами, або тільки комерційних документів;

4) операція, яка здійснюється на основі фінансових документів.

10 Індосамент виконує такі функції:

- 1) переказу – індосамент передає всі права з векселею та на сам вексель індосанту;
- 2) ідентифікації – тримач векселя є його власником;
- 3) відповідальності та гарантії – кожний індосант несе відповідальність за оплату векселя;
- 4) всі відповіді правильні.

11 Інкасо – це операція, що здійснюється банками на базі отриманих інструкцій з метою отримання платежу або акцепту, видавання комерційних документів проти акцепту чи платежу, видавання документів на інших умовах:

- 1) так;
- 2) ні;
- 3) операція, яка здійснюється на основі фінансових документів;
- 4) операція, яка здійснюється на основі офіційних документів.

12 Інкасуєчий банк – це:

- 1) сторона, що виставляє документи на інкасо;
- 2) банк, якому довіритель доручає операцію щодо інкасування;
- 3) будь-який банк, що бере участь у виконанні інкасового доручення і подає документи платнику;
- 4) сторона, що здійснює платіж або акцепт за отриманий товар.

13 Найскладніша та найдорожча форма розрахунку – це:

- 1) документарне інкасо;
- 2) акредитив;
- 3) вексель;
- 4) чек.

14 Ордерний чек – це:

- 1) чек, виписаний на користь певної особи, який не може бути переданий за допомогою звичайного індосаменту;
- 2) чек, виписаний на користь певної особи чи за її наказом, який передається за допомогою індосаменту;
- 3) чек, виписаний на пред'явника, який може бути передано іншій особі;
- 4) чек, виписаний на користь певної особи, який може бути переданий за допомогою звичайного індосаменту.

15 Основними формами міжнародних розрахунків є:

- 1) банківський переказ;
- 2) інкасо;
- 3) акредитив;
- 4) всі відповіді правильні.

16 Основними формами міжнародних розрахунків у міжнародній торгівлі є:

- 1) товарний акредитив;
- 2) акцепт документів, переданих банкові на інкасо;
- 3) нема правильних відповідей;
- 4) правильні відповідь 1 і 2.

17 Особа, якій адресується наказ про виплату векселя, – це:

- 1) дилер;
- 2) трасат;
- 3) індосат;
- 4) бенефіціар.

18 Проведення розрахунків тільки за фінансовими документами – це:

- 1) чисте інкасо;
- 2) документарне інкасо;
- 3) попередня оплата;
- 4) акредитив.

19 Складовою класифікації міжнародних кредитів за забезпеченнями є:

- 1) бланкові кредити;
- 2) надтермінові кредити;
- 3) проміжкові кредити;
- 4) інвестиційні кредити.

20 Складовою класифікації міжнародних кредитів за видами є:

- 1) акцептні кредити;
- 2) змішані кредити;
- 3) товарні кредити;
- 4) зв'язані кредити.

21 Складовою класифікації міжнародних кредитів за джерелами є:

- 1) ануїтетні кредити;
- 2) приватні кредити;
- 3) внутрішні кредити;
- 4) зв'язані кредити.

22 Складовою класифікації міжнародних кредитів за джерелами фондів є:

- 1) акцептні кредити;
- 2) змішані кредити;

- 3) товарні кредити;
- 4) зв'язані кредити.

23 Суб'єкт, який випускає в обіг гроші, цінні папери, документи – це:

- 1) резидент;
- 2) емітент;
- 3) трасант;
- 4) акцептант.

24 Товарна форма авансу передбачає:

- 1) надання імпортером сировини, комплектувальних, необхідних для виконання замовлення;
- 2) сплату покупцем узгодженої за контрактом суми до відвантаження товару, ця сума визначається у відсотках до вартості контракту;
- 3) сума визначається у відсотках до вартості контракту;
- 4) надання експортером сировини, необхідної для виконання контракту.

25 У міжнародній практиці використовують такі види чеків:

- 1) гарантований, доміцильований;
- 2) ордерний, іменний, на пред'явника;
- 3) відзивний, револьверний, покритий;
- 4) покритий та непокритий.

26 У разі великих обсягів взаємних поставлень експортерам та імпортерам доцільно використовувати таку форму розрахунків:

- 1) авансовий платіж;
- 2) платіж на відкритий рахунок;
- 3) документарне інкасо;

4) акредитив.

27 Який з названих документів може бути використаний в якості розписки, бути гарантією платежу під час звертання до судових органів і є зручним методом інкасації платежів від іноземних покупців:

- 1) чек;
- 2) вексель;
- 3) платіжна карта;
- 4) акредитив.

28 Які з названих форм міжнародних розрахунків належать до недокументарних:

- 1) інкасо та аваль;
- 2) чек та вексель;
- 3) акредитив та авізо;
- 4) вексель та акредитив.

29 Які реквізити повинен мати чек:

1) номер, преамбула, валюта, ціни, валюти платежу, дата і місце підписання, реквізити сторін;

2) безумовне абстрактне грошове зобов'язання боржника сплатити після настання терміну визначену суму грошей власнику документа;

3) просте і нічим не обумовлене розпорядження платнику сплатити зазначену суму, яка вказується прописом від руки, найменування банку-платника, рахунок у банку, з якого здійснюється платіж, місце платежу, дата, підпис;

4) дата і місце підписання, найменування банку-платника, рахунок у банку, підпис.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ТЕОРЕТИЧНОГО ХАРАКТЕРУ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ

- 1 Вплив глобалізації на міжнародні фінансові ринки.
- 2 Роль Міжнародного валютного фонду у стабілізації світової економіки.
- 3 Валютні курси та їхній вплив на міжнародну торгівлю.
- 4 Міжнародні кредитні розрахунки: методи та інструменти.
- 5 Хеджування валютних ризиків у міжнародних фінансових операціях.
- 6 Форвардні контракти та їх застосування у міжнародних фінансах.
- 7 Валютні опціони: механізми та стратегії використання.
- 8 Міжнародні фінансові кризи: причини та наслідки.
- 9 Роль центральних банків у регулюванні міжнародних фінансових ринків.
- 10 Міжнародні інвестиції: ризики та можливості.
- 11 Валютний арбітраж: теорія та практика.
- 12 Міжнародний лізинг: переваги та недоліки.
- 13 Валютні свопи: механізми та приклади використання.
- 14 Міжнародний факторинг: особливості та перспективи.
- 15 Роль міжнародних фінансових інститутів у розвитку світової економіки.
- 16 Вплив валютних курсів на фінансові результати компаній.
- 17 Міжнародні фінансові ринки: структура та функціонування.
- 18 Валютні ризики та методи їх управління.
- 19 Міжнародні фінансові регуляції та їхній вплив на глобальні ринки.
- 20 Роль міжнародних кредитних агентств у фінансовій системі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

- 1 Банк міжнародних розрахунків. Офіційний сайт. URL: <http://www.bis.org>.
- 2 Банківська система: підручник /за ред. М. Крупки. Вид. 2-ге, переробл. і допов. Львів : ЛНУ ім. Івана Франка, 2023. 524 с.
- 3 Баула О. В. Економіка: макро- та мікроекономічні аспекти: навч. посіб. Луцьк : Ред.-вид. відділ Луцького НТУ, 2018. 279 с.
- 4 Васютинська Л. А. Міжнародні фінанси : навч. посіб. Одеса : ФОП Бондаренко М. О., 2017. 310 с.
- 5 Герасимчук В. Г. Міжнародна економіка : підручник. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, вид-во «Політехніка», 2024. 533 с.
- 6 Глущенко С. В. Монетарна політика: теоретико-методологічні аспекти : підруч. Київ : Наука, 2017. 64 с.
- 7 Голядова Т. О. Податкове право: навч. посіб. (для здобувачів вищої освіти денної форми навчання). Одеса, 2019. 167 с.
- 8 Грінько І. М. Міжнародні фінанси : навч. посіб. Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 109 с.
- 9 Про систему валютного регулювання і валютного контролю: Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993. URL: www.rada.kiev.ua.
- 10 Державна програма розвитку Національної депозитарної системи України: Постанова Кабінету Міністрів України від 21.12.2004 № 1707. URL: <http://www.rada.gov.ua>.
- 11 Державний комітет статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
- 12 Державний комітет фінансового моніторингу України. Офіційний сайт. URL: <http://www.sdfm.gov.ua>.

13 Дзюблюк О. В. Теорія і практика грошового обігу та банківської справи в умовах глобальної фінансової нестабільності: монографія. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2017. 298 с.

14 Дяконова І. І. Міжнародні фінанси : навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2021. 548 с.

15 Європейський банк реконструкції і розвитку. Офіційний сайт. URL: <http://www.ebrd.com>.

16 Європейський інвестиційний банк. Офіційний сайт. URL: <http://www.eib.org>.

17 Європейський центральний банк. Офіційний сайт. URL: <http://www.ecb.int/home/html/index.en.html>.

18 Журнал «Фінанси України». Офіційний сайт. URL: www.minfin.gov.ua.

19 Про зовнішньоекономічну діяльність: Закон України від 16 квітня 1991 р. № 959-XII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

20 Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні: Закон України від 26 листопада 1996 р. (згідно з Постановою Верховної Ради України від 30 жовтня 1996 р. № 475/96-ВР). URL: <https://ips.ligazakon.net>.

21 Кудлаєва Н. В., Онуфрак О. Д. Особливості застосування акредитивної форми міжнародних розрахунків в іноземній валюті. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. С. 124-128.

22 Кузнецова С. А. Банківська система: практикум: навч. посіб. Дніпропетровськ: ун-т ім. Альфреда Нобеля, 2014. 346 с.

23 Міжнародна фінансова корпорація. Офіційний сайт. URL: <http://www.ifc.org>.

24 Міжнародний валютний фонд. Офіційний сайт. URL: <http://www.imf.org>.

25 Бурковська А. В. Міжнародні кредитно-розрахункові та валютні операції в сучасних умовах : навч. посіб. Миколаїв : МНАУ, 2014. 247 с.

26 Міжнародні фінанси : підручник / за заг. ред. О. М. Мозгового. Київ : КНЕУ. 2016. 515 с.

27 Міжнародні фінанси: навч. посіб. / за ред. Ю. Г. Козака. Київ: ЦУЛ, 2014. 348 с.

28 Міністерства фінансів України. Офіційний сайт. URL: <http://www.minfin.gov.ua>.

29 Національний банк України. Офіційний сайт. URL: <http://www.bank.gov.ua>.

30 Павленко В. В., Павленко В. Л. Податкове право зарубіжних країн: навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2013. 422 с.

31 Податкова система: навч. посіб. / за заг. ред. І. С. Волохової, О. Ю. Дубовик. Харків: Діса плюс, 2019. 402 с.

32 Положення про застосування Національним банком України стандартних інструментів регулювання ліквідності банківської системи : постанова Правління Національного банку України від 17.09.2015 № 615. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0091500-21>.

33 Представництво Світового банку в Україні. Офіційний сайт. URL: <http://www.worldbank.org.ua>.

34 Про банки та банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

35 Про затвердження Правил визначення платіжних ознак та обміну банкнот, розмінних та обігових монет національної валюти України: постанова Правління Національного банку України від 23.10.2013 № 422. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0075500-24>.

36 Про Національний банк України : Закон України від 20.05.1999 р. № 679-XIV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.

37 Про платіжні системи та переказ коштів в Україні : закон України від 05.04.2001 р. № 2346- III .URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2346-14>.

38 Про систему валютного регулювання і валютного контролю: декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.1993 р. № 15-93. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/15-93>.

39 Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23.02.2006 р. № 3480-IV. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/zakon-ukrani-pro-tsnn-paperi-ta-fondoviy-rinok>.

40 Пуховкіна М. Ф. Центральний банк і грошово-кредитна політика. Київ : КНЕУ, 2006. 180 с.

41 Розвиток банківської системи в умовах трансформації економічного простору: монографія / за ред. Г. М. Чепелюк, Н. М. Пантелєєвої. Черкаси, 2016. 414 с.

42 Світовий банк. Офіційний сайт. URL: <http://www.worldbank.org>.

43 Сопільник Р. Л. Податкове право України : навч. посіб. Львів : СПОЛОМ, 2023. 362 с.

44 Фединяк Г. Міжнародно-правове регулювання розрахунків по акредитиву та законодавство України. *Вісник Львівського університету. Сер. Міжнародні відносини*. 2016. Вип. 39. С. 120-127.

45 Центральний банк і грошово-кредитна політика : підручник / за ред. Т. А. Говорушко. Львів : «Магнолія 2006», 2015. 224 с.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ ТА ЗАВДАННЯ

до самостійної роботи

з дисципліни

*«МІЖНАРОДНІ ФІНАНСИ ТА
ВАЛЮТНО-КРЕДИТНІ РОЗРАХУНКИ»*

Відповідальний за випуск Лисьонкова Н. М.

Підписано до друку 03.02.2025 р.

Умовн. друк. арк. 3,75. Тираж . Замовлення № .

Видавець та виготовлювач Український державний університет залізничного
транспорту,

61050, Харків-50, майдан Фейєрбаха,7.

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 6100 від 21.03.2018